

نظام جامع ارزیابی دانشکده توانبخشی

مقدمه: ارزیابی دانشجویان یکی از فعالیت های اساسی در فرآیند آموزشی به شمار می آید و کیفیت آن با کیفیت یادگیری دانشجویان ارتباط مستقیم دارد. ارزیابی صحیح می تواند ابزاری مفید برای ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان پیرامون نقاط قوت و ضعف آنها باشد. همچنین نتایج ارزیابی دانشجویان می تواند به مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری های مهم در ابعاد مختلف فرآیند یاددهی- یادگیری کمک نماید. از آنجا که فرآیند ارزیابی دانشجویان حساسیت و اهمیت بالینی داشته و بخشی اساسی در ارائه خدمات آموزشی در یک موسسه آموزشی کارآمد است، تدوین برنامه جامع ارزیابی، یک قدم اساسی در بهره گیری از منافع ارزیابی و ارتقاء هر چه بیشتر آن خواهد بود

اهداف :

ارتقای کیفیت و کمیت آموزش

تصمیم گیری و سیاستگذاری آموزشی

اطمینان از میزان دستیابی فراگیران به اهداف آموزشی حیطة سه گانه بلوم

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان و ارائه بازخورد

اطمینان از تربیت دانش آموختگان مطابق کوریکولوم رشته و سند توانمندی های مورد انتظار از دانش آموختگان پزشکی

فراهم کردن بستر مناسب جهت ارتقای بهره‌وری آموزشهای ارائه شده

تعاریف :

دانشکده : منظور از دانشکده در این شیوه نامه دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان است .

رشته : منظور، پنج رشته گفتاردرمانی ، کاردرمانی، فیزیوتراپی، ارتوپدی فنی و شنوایی شناسی است

دانشجو : منظور دانشجویان شاغل به تحصیل در هر یک از مقاطع کارشناسی و یا کارشناسی ارشد است .

ارزیابی :

ارزیابی تکوینی : این نوع از ارزیابی در طول دوره آموزشی انجام می شود و هدف از آن آگاهی یافتن از میزان یادگیری فراگیران و تعیین نقاط قوت و ضعف عملکرد دانشجویان و کمک به رفع و اصلاح آن است. همچنین مدرسین با استفاده از نتایج این ارزیابی و تعیین نقاط قوت و ضعف تدریس، می توانند در جهت ارتقای آموزش گام بردارند .

ارزیابی تراکمی : این نوع ارزیابی معمولاً در پایان دوره آموزشی انجام می شود و هدف از آن قضاوت در مورد عملکرد فراگیران بر اساس اهداف آموزشی مبتنی بر کوریکولوم و سند توانمندیهای دانش آموختگان توانبخشی و اعطای نمره به آنان بوده و همچنین معیاری برای ارزیابی کیفیت آموزشی دوره مربوطه تلقی میگردد

ارزیابی عملی : ارزیابی توانمندیهای مهارتی و بالینی فراگیران با ابزارهای مناسب است که می تواند در محیطهای آزمایشگاهی، شبیه سازی شده، مرکز آموزش مهارتهای بالینی یا بر بالین بیماران انجام شود

ارزیابی تئوری : منظور، ارزیابی دانش تئوری فراگیران در سطوح مختلف شناختی است. تضمین کیفیت ارزیابی دانشجویان به معنی انجام فرآیندهای مناسب قبل، حین و پس از اجرای آزمون به منظور ارتقای کیفیت آن است

حد نصاب قبولی : در آزمونهای تراکمی الزام است مردودی یا قبولی دانشجویان مشخص شود. در تمام آزمونهایی که با تعیین رد یا قبولی دانشجویان سر و کار دارند الزم است حداقل نمره قبولی یا حد نصاب قبولی یا استاندارد براساس ضوابط کوریکولوم آموزشی توانبخشی مشخص گردد. تعیین حد نصاب قبولی یک فرایند نظام مند تصمیم گیری و قضاوت است و طی آن تعیین می شود دانشجویان چه نمره ای باید کسب کنند تا قبول محسوب شوند. در واقع حد نصاب قبولی نقطه برشی است که میتواند یکی از معیارهای نسبی تمیز دانشجویان توانمند از غیر توانمند باشد. این فرایند توسط افراد متخصص و حرفهای و بر اساس روشهای علمی انجام می شود و محتوای آزمون، هدف آن، توانایی دانشجویان، شرایط آموزشی و اجتماعی بر آن تأثیر گذار است

افت تحصیلی

معیار تشخیص افت تحصیلی یکی از موارد زیر است: 1. کاهش معدل به میزان دو نمره در دو ترم متوالی
2. مردودی در سه درس 3. مشروطی نیمسال گذشته 4. مشروطی دو نیمسال پیوسته یا سه نیمسال متناوب
5. دانشجویانی که سه نیمسال پیوسته میانگین معدل بین ۱۲ تا ۱۳ رکود داشته نیز مشمول این دستورالعمل افت تحصیلی می باشند

چگونگی برخورد با موارد افت تحصیلی: در صورت مشروطی اقدامات زیر انجام خواهد شد 1. :استعلام از اساتید مشاور دانشجویان جهت معرفی دانشجویان افت تحصیلی در پایان هر ترم 2. اطلاع کتبی به دانشجو توسط معاونت آموزشی دانشکده و ارسال گزارش افت تحصیلی دانشجو توسط استاد مشاور به مسئول اساتید مشاور دانشکده 3. اطلاع به خانواده دانشجو توسط اداره آموزش 4. معرفی دانشجوی آسیب پذیر به مرکز مشاوره دانشجویان توسط دانشکده 5. اطلاع به مدیریت امور آموزشی دانشگاه

فرآیند برخورد با دانشجوی مشروطی: ارزیابی دانشجو در توانبخشی: ارزیابی دانشجو در دوره کارشناسی در سطوح کارآموزی و کارورزی و دروس نظری-عملی انجام میشود. ضروری است ارزیابی دانشجو منطبق با اهداف و پیامدهای دوره آموزشی کوریکولوم و سند توانمندیهای لازم در دوره مربوطه باشد. همچنین لازم است از روشهای متنوع ارزیابی دانشجو متناسب با محتوای درس، اهداف رفتاری، و پیامدهای دوره در حیطه های دانشی، مهارتی و نگرشی استفاده گردد .

● برنامه ارزیابی دانشجویان براساس طرح درس و دوره

● برنامه ارزیابی دانشجویان در مقطع کارآموزی براساس طرح درس و دوره و آزمون پیش کارورزی

برنامه ارزیابی دانشجویان بر اساس تشکیلات مدیریتی، اجرایی و شرح وظایف:

فرایند ارزیابی دانشجویان دوره توانبخشی با همکاری بین بخشهای مختلف آموزشی دانشکده توانبخشی و به قرار زیر صورت میگیرد

دایره امتحانات: متشکل از مدیر و کارشناسان اداره آموزش دانشکده توانبخشی است که وظیفه برنامه ریزی و برگزاری کلیه آزمونهای درون دانشکده به شیوه های کتبی و الکترونیک و با رعایت حفاظت فیزیکی و... آن را بر عهده دارد

شرح وظایف دایره امتحانات

هماهنگی دریافت، چاپ و تکثیر سوالات آزمون

تعیین و مهیا سازی محل آزمون

برگزاری آزمون، جمع آوری پاسخ نامه ها

دریافت نتایج و تحلیل آزمونهای الکترونیک از مرکز آزمونهای دانشگاه

حفظ امنیت آزمون در تمام مراحل

بررسی درخواستهای دانشجویان و حفظ کرامت دانشجو و استاد

ارائه گزارش تخلفات احتمالی به معاونت آموزشی دانشکده

هماهنگی با مرکز آزمون دانشگاه در خصوص برگزاری آزمونهای الکترونیک

کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون دانشکده: بررسی کلی ارزیابیها و نتایج حاصل از تحلیل آزمون ها، بر عهده کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون است. این کمیته بر پایه گزارش دریافتی از نتایج کلی تحلیل سوالات آزمون و کشف نقاط ضعف احتمالی، با بهره گیری از فرصتهای ایجاد شده توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه و یا برگزاری دوره های مختلف کوتاه مدت، به توانمندسازی اساتید در دانشکده بپردازد. همچنین دفتر توسعه آموزش دانشکده بایستی پس از بررسی کیفیت سوالات چند گزینه ای و غیر چند گزینه ای نتایج تحلیل آنها را در اختیار اساتید مربوطه قرار دهد .

اعضای کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون دانشکده: ریاست دانشکده_ معاون آموزشی دانشکده_ _ مدیر دفتر توسعه آموزش _ اعضای هیئت علمی علاقه مند به همکاری با کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون

مشخصات آزمونی که در کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون دانشکده لازم است تحلیل شود: مدرسین ارائه دهنده درس، مسئولیت طراحی سوالات و تحویل به موقع آنها را به کارشناس آموزش دارند. مسئول درس باید سوالات کتبی و یا الکترونیک را حداقل تا ۲۴ ساعت قبل آزمون به ترتیب به مرکز آزمون ها و دایره امتحانات تحویل دهد و در روز آزمون در جلسه آزمون حضور داشته باشد.

در آزمون های فیزیکی مسئولین درس ضمن تکثیر اوراق در جلسه آزمون حضور خواهند داشت. در مورد آزمونهای الکترونیک مسئول درس بایستی مطابق با فرم استاندارد سوالات را در اختیار مرکز آزمونهای دانشگاه قرار دهد. همچنین مسئول درس موظف است پس از تصحیح اوراق، در صورت وجود اعتراض به آنها رسیدگی و نمره نهایی را در موعد مقرر در سامانه مربوطه وارد نماید. در آزمونهای تکوینی استاد ارائه دهنده درس الزام است پس از برگزاری آزمون، بازخورد به موقع به دانشجویان ارائه نماید. تصحیح آزمونهای کتبی به عهده استاد یا مسئول درس مربوطه آن درس است

اصول اجرایی در آزمون ها:

در طرح درس/ دوره ارائه شده به دانشجویان، لازم است به طور دقیق نوع و نحوه ارزیابی، ارزیابی های تکوینی و تراکمی، جدول اهداف درس برای آزمون و منابع درسی مورد استفاده در طراحی آزمون، مشخص گردد. حد نصاب قبولی مطابق با ضوابط کوریکولوم آموزشی تعیین می گردد. در گروه آموزشی، مدرس یا مدرسین درس، ملزم هستند نتایج آزمون را به موقع و بر اساس جدول زمان بندی اعلام شده از سوی اداره آموزش اعلام نمایند. باید ترتیبی اتخاذ گردد که ده روز پس از اجرای آزمون ها کلیه نمرات در سامانه مربوطه ثبت نهایی شود، تا

در انتخاب واحد یا تغییر مقطع، دانشجو و اداره آموزش دچار مشکل نشوند 3. گروه‌های آموزشی در زمینه ارزیابی دانشجویان موظف به تبعیت از شیوه نامه جامع ارزیابی دانشجویان دانشکده توانبخشی هستند و در صورتیکه امکان اجرای بخشی از آن فراهم نباشد و یا گروه آموزشی به هر دلیلی خواهان ایجاد تغییر در این شیوه نامه باشد بایستی در خواست خویش را از طریق مدیر گروه مربوطه به دانشکده توانبخشی ارسال نماید تا در کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون مطرح و تصمیمات الزم اتخاذ گردد 4. دانشجو میتواند از طریق ثبت اعتراض خود در سامانه مربوطه (هم آوا) به نتایج آزمون (اعم از کتبی و الکترونیک) اعتراض نماید و استاد ملزم است به این اعتراض رسیدگی نموده و نتایج رسیدگی را قبل از ثبت نهایی نمرات در سامانه مربوطه ثبت نماید 5. در صورت عدم پذیرش درخواست رسیدگی در گروه مربوطه (مسئول درس و مدیر گروه) دانشجویان می توانند از طریق نماینده با ارائه درخواست مکتوب به معاونت آموزشی دانشکده به نحوه برگزاری و نتایج آزمون اعتراض نمایند. اعتراضات دانشجویان در کمیته ارزیابی دانشجو و تحلیل آزمون مورد بررسی قرار می گیرد و در صورت نیاز تحلیل سوالات آزمون انجام شده و نتایج به اطلاع دانشجویان توسط معاونت آموزشی دانشکده برسد 6. اداره آموزش دانشکده ملزم است در زمان انتخاب واحد دانشجویان، برنامه زمانی و مکانی آزمونها را به اطلاع دانشجویان برساند تا دانشجویان بتوانند با آگاهی از زمان برگزاری آزمونها، واحدهای درسی خویش را انتخاب نمایند 7. تخلف دانشجویان در جلسات آزمون باید بر اساس فرم های مربوطه صورتجلسه شده و به معاونت آموزشی دانشکده ارسال گردد تا بر طبق آئین نامه تخلفات آموزشی اقدام لازم صورت گیرد. 8. با توجه به نقش بازخورد مناسب در بهبود یادگیری و عملکرد دانشجویان، ضروری است مدیر گروه های آموزشی، ساز و کاری برای ارائه بازخورد به فراگیران متناسب با هدف آزمون و امکانات و ظرفیت دانشکده و یا گروه آموزشی تعیین نمایند 9. یکماه قبل از آزمونهای پایانی می بایست مراقبین آزمونها توسط واحد اجرای آزمونها مشخص شده و بطور کتبی به اطلاع مراقبین و مسئولین مافوق آنها برسد 10. تاریخ مشخص شده برگزاری آزمونها در ابتدای نیمسال تحصیلی و همچنین محل آزمون حداکثر یک ماه قبل از شروع آزمونهای پایان ترم جهت یادآوری به گروههای آموزشی ارسال گردد 11. هر گونه تغییر در زمان آزمون ها بجز در شرایط خاص (توافق استاد، کل دانشجویان و اداره آموزش ممنوع می باشد 12. حضور مسئول درس یا استاد مربوطه یا استاد جانشین در آزمون مربوطه الزامی است 13. قبل از شروع آزمون می بایست صورتجلسه حضور و غیاب دانشجویان تکمیل و امضاء گردد 14. تعداد مراقبین متناسب با تعداد دانشجویان در نظر گرفته شود (15. برنامه زمانی پیشنهادی گروه برای آزمون های عملی بایستی از قبل به اداره آموزش اعلام گردد. استاد مربوطه می بایستی نحوه برگزاری آزمون های عملی و نمره دهی را نیز به نحو مقتضی مستند سازی نماید تا در صورت اعتراض دانشجو فرآیند قابل بررسی باشد. استاد درس/گروه آموزشی مربوطه مسئولیت طراحی سوالات آزمون و ارسال به موقع آنها به کارشناس مرکز آزمون ها را بر عهده دارد. سوالات باید در بسته بندی و پلمپ شده با مهر محرمانه بر روی درب پاکت در اختیار مرکز آزمون ها قرار داده شود.

در روز آزمون کارشناسان آموزش موظف اند همکاری لازم را جهت برگزاری آزمون به عمل آورند. استاد درس / نماینده گروه آموزشی مربوطه موظف است در زمان آزمون مربوطه در محل برگزاری آزمون حضور داشته باشد و پس از اتمام آزمون، پاسخ نامه ها را تحویل بگیرد. سوالات در قسمت بانک سوالات دانشکده و گروه آموزشی مربوطه بایگانی خواهند شد.

به منظور تضمین کیفیت ارزیابی دانشجویان اقدامات زیر لازم است انجام شود: 1. توانمندسازی اعضای هیات علمی ضروری است دانشکده توانبخشی با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، از طریق برگزاری جلسات توجیهی نحوه طراحی، تصحیح و نمره دهی آزمونها، برگزاری کارگاه های طراحی و تحلیل آزمون، برای اعضای هیات علمی، بهبود کیفیت ارزیابی دانشجو را تضمین نماید. 2. تحلیل سؤلهای آزمون پس از برگزاری آزمون کمیته تحلیل آزمون سؤال های آزمون مورد تجزیه و تحلیل قرار میگیرند و ضریب تمیز و دشواری سؤالات آزمونها با کمک نرم افزار مربوطه در مرکز آزمونها محاسبه می شود و در نهایت نتایج به مدرس مربوطه یا مدیر گروه بر حسب شرایط اعلام می گردد تا اصلاحات ضروری انجام گردد.

3. تعیین سودمندی روشهای ارزیابی دانشجو: در واحد مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشکده (EDO) یا کمیته نظارت بر آزمون ها، علاوه بر بررسی تحلیل آزمون ها، آیتم های سودمندی روش یا ابزار ارزیابی دانشجو بر اساس معیارهای: روایی، پایانی، تأثیر آموزشی، میزان پذیرش و قابلیت اجرا بودن آن بررسی می شود. برای اطمینان، از اعضای هیات علمی و دانشجویان نظر خواهی و مصاحبه می شود. سنجش برخی از این معیارها از طریق روش های آماری و یا روشهای کیفی امکان پذیر است.

منابع، ابزار، موضوع و زمان ارزیابی در هر یک از رشته های تحصیلی دانشکده توانبخشی

ردیف	رشته تحصیلی	منابع	ابزار پیشنهادی ارزیابی	موضوع ارزیابی	زمان ارزیابی	حد نصاب		
۱	فیزیوتراپی	درس نظری	سوالات کوتاه پاسخ، سوالات تشریحی، چند گزینه ای	اهداف (دانشی و مهارتی) سطوح بالای یادگیری	ارزیابی تراکمی : پایان دوره آموزشی	میانگین کل دروس نظری- عملی (۱۰)		
		درس عملی	تفکر نقادانه، ارائه، آزمون آسکی (OSCE)				ارزیابی تکوینی : طول دوره آموزشی	میانگین کل کارآموزی و کارورزی (۱۲)
		بالینی (کارآموزی و کارورزی)	لاگ بوک، چک لیست ارزیابی، case report					
۲	گفتاردرمانی	درس نظری	سوالات کوتاه پاسخ، سوالات کامل کردنی، آزمون شفاهی کلاسی، آزمونهای تشریحی	اهداف (دانشی و مهارتی) سطوح بالای یادگیری	ارزیابی تراکمی : پایان دوره آموزشی	میانگین کل دروس نظری- عملی (۱۰)		
		درس عملی	تکلیف محور با انجام فعالیتهای کلاسی				ارزیابی تکوینی : طول دوره آموزشی	میانگین کل کارآموزی و کارورزی (۱۲)
		بالینی (کارآموزی و کارورزی)	آسکی (OSCE) لاگ بوک آزمونهای مبتنی بر محل کار DOPS					
۳	کار درمانی	درس نظری	سوالات کوتاه پاسخ، سوالات تشریحی، چند گزینه ای	اهداف (دانشی و مهارتی) سطوح بالای یادگیری	ارزیابی تراکمی : پایان دوره آموزشی	میانگین کل دروس نظری- عملی (۱۰)		
		درس عملی	سوالات کوتاه پاسخ، سوالات					

میانگین کل کارآموزی و کارورزی (۱۲)	ارزیابی تکوینی : طول دوره آموزشی		تشریحی، چند گزینه ای	بالینی (کارآموزی و کارورزی)		
			آسکی (OSCE) لاگ بوک-چک لیست ارزیابی			
میانگین کل دروس نظری- عملی (۱۰) میانگین کل کارآموزی و کارورزی (۱۲)	ارزیابی تراکمی : پایان دوره آموزشی ارزیابی تکوینی : طول دوره آموزشی	اهداف (دانشی و مهارتی) سطوح بالای یادگیری	سوالات تشریحی، چند گزینه ای	درس نظری	شنوایی شناسی	۴
			ارزیابی مهارت به صورت عملی - سوالات تشریحی	درس عملی		
			ارائه case متناسب با سطح کارآموزی	بالینی (کارآموزی و کارورزی)		
میانگین کل دروس نظری- عملی (۱۰) میانگین کل کارآموزی و کارورزی (۱۲)	ارزیابی تراکمی : پایان دوره آموزشی ارزیابی تکوینی : طول دوره آموزشی	اهداف (دانشی و مهارتی) سطوح بالای یادگیری	سوالات کوتاه پاسخ- سوالات کامل کردنی- آزمونهای شفاهی کلاسی- آزمونهای تشریحی	درس نظری	ارتوپدی فنی	۵
			انجام فعالیتهای کلاسی- تکلیف محور	درس عملی		
			لاگ بوک- آزمونهای مبتنی بر نوع کار بالینی- استفاده از DOPS	بالینی (کارآموزی و کارورزی)		